

Kwaliteitsmanagementplan *CO2-Prestatieladder*

Kwaliteitsmanagementplan CO2-prestatieladder 1.3

Iv-Groep b.v.

Opdrachtgever: Kwaliteitsmanagementplan
Projectnummer opdrachtgever:
Project: CO2-Reductie
Betreft:
Referentie: Kwaliteitsmanagementplan CO2-prestatieladder 1.3.docx

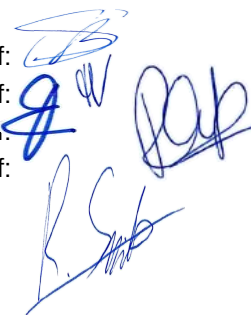
Auteur(s): S. Badi
Gecontroleerd: F. Valk
Goedgekeurd: E. Vegt / R.A. van Bodegraven
Geautoriseerd: R. Spits

Paraaf:

Paraaf:

Paraaf:

Paraaf:

Februari: Maart 2016
Revisie: 1.3
Status: Definitief
Aantal pagina's: iii + 23

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Uitgangspunten	1
1.4	Relatie met kwaliteitsmanagementsysteem	1
2	Energiemanagement	2
2.1	Stuurcyclus	2
2.2	Documentatiesysteem	3
3	Bepaling organisatorische grens	4
4	Invalshoek A-Inzicht	5
4.1	Stuurcyclus/deming circle	5
4.2	Op te leveren doc	6
5	Invalshoek B-Reductie	9
5.1	Stuurcyclus/deming circle	9
5.2	Op te leveren doc	10
6	Invalshoek C-Transparantie	12
6.1	Stuurcyclus/deming circle	12
6.2	Op te leveren doc	13
7	Invalshoek D-Participatie	15
7.1	Stuurcyclus/deming circle	15
7.2	Op te leveren doc	16
BIJLAGE A.	METHODIEK VOOR DE EMISSIE-INVENTARISATIE	17

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In dit CO₂-Prestatieladder Kwaliteitsmanagementplan is omschreven hoe Iv-Groep de stuurcyclus voor energiemangement borgt, conform de door Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen (SKAO) voorgeschreven normen (versie 10 juni 2015, Handboek CO₂-prestatieladder 3.0, hierna te noemen Handboek). Belangrijke basis van dit document is het CO₂-prestatieladder Kwaliteitsmanagementsysteem.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit plan is het vastleggen van procedures voor het meten en rapporteren van de CO₂-footprint. Dit document geeft inzicht in onze werkwijze en hoe deze werkwijze past in het bestaande kwaliteitsmanagementsysteem (op basis van de NEN-ISO 9001). Dit document geeft tevens aan op welke wijze wij onze plannen én werkwijze continue zullen blijven verbeteren. De stuurcycli inclusief verantwoordelijkheden zijn weergegeven in de vorm van een Plan-Do-Check-Act cyclus (Deming-circle).

De omschrijving van de methodiek voor het bepalen van de emissie-inventaris voor scope 1,2 en 3 van Iv-Groep is tevens onderdeel van dit Kwaliteitsmanagementplan.

Door middel van dit Kwaliteitsmanagementplan beoogt Iv-Groep de kwaliteit van het CO₂-reductiebeleid te borgen in de organisatie en de prestaties continue te verbeteren.

1.3 Uitgangspunten

Uitgangspunten bij onze doelstellingen en de uitwerking ervan, zijn de eisen omschreven in het Handboek.

1.4 Relatie met kwaliteitsmanagementsysteem

Het kwaliteitsmanagement bestaat uit vier stuurcycli voor de vier verschillende invalshoeken die in de volgende hoofdstukken zijn uitgewerkt:

- Stuurcyclus voor Invalshoek A (Inzicht) is uitgewerkt in hoofdstuk 4.1
- Stuurcyclus voor Invalshoek B (Reductie) is uitgewerkt in hoofdstuk 5.1
- Stuurcyclus voor Invalshoek C (Transparantie) is uitgewerkt in hoofdstuk 6.1
- Stuurcyclus voor Invalshoek D (Participatie) is uitgewerkt in hoofdstuk 7.1

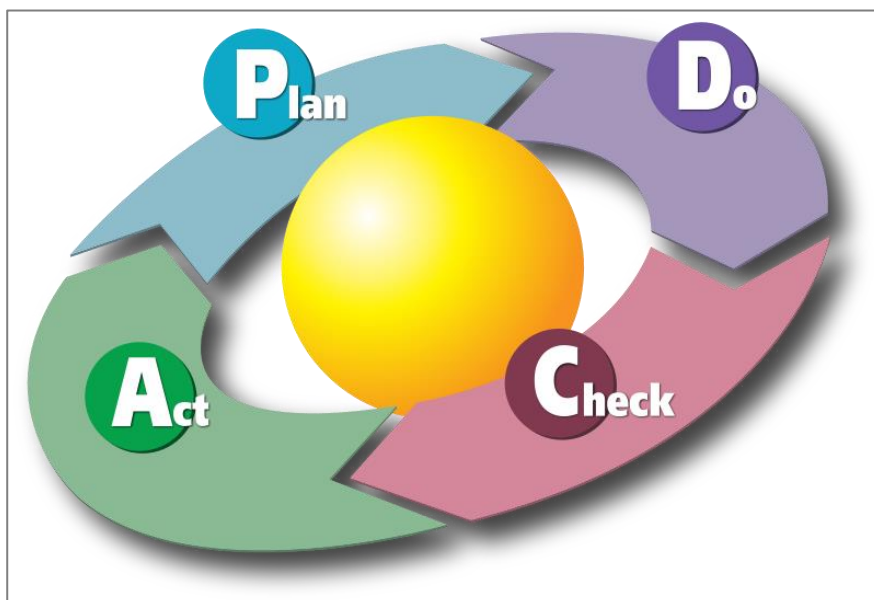
De uitwerkingen van het systeem van deze vier invalshoeken is beschreven in het Kwaliteitsmanagementsysteem.

2 Energiemanagement

2.1 Stuurcyclus

Binnen de stuurcyclus van het Energiemanagement Actieplan van Iv-Groep wordt de Deming-circle gevolgd om continue verbetering te borgen. In de Plan-Do-Check-Act cyclus komen verschillende documenten terug. In onderstaande figuur staat aangegeven welke documenten waar terug komen in de cyclus. Het Communicatieplan wordt buiten de cirkel gehouden, aangezien deze niet specifiek bij één van de onderdelen hoort, maar wel een belangrijk plan is.

De Stuurgroep Duurzaamheid is er verantwoordelijk voor, dat de stuurcyclus periodiek doorlopen wordt en dat alle documenten up-to-date worden gehouden.

In de fases van de cyclus zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- **Plan**
Beleidsdoelstellingen vastleggen en hoe deze te waarborgen
- **Do**
Uitvoeren van de plannen die gemaakt zijn in de vorige fase
- **Check**
Controleren of de plannen op de juiste manier zijn uitgevoerd
- **Act**
Documenten actualiseren waar nodig

In de hoofdstukken 3,4,5 en 6 zal deze Deming-circle per invalshoek verder worden uitgewerkt.

2.2 Documentatiesysteem

De genoemde documenten in paragraaf 2.1 en 2.2 worden door de Coördinatoren Duurzaamheid beheert en digitaal up-to-date gehouden.

Voor de emissiestromen, CO₂-footprint, trends, voortgang en analyse wordt gebruik gemaakt van het CO₂-managementsysteem van Iv-Groep.

De volgende emissiestromen maken deel uit van het CO₂-managementsysteem:

- Gasverbruik: Het gasverbruik per vestiging wordt per kwartaal bijgehouden in het CO₂-managementsysteem, inclusief gegevens van meterstanden als bewijsstuk.
- Elektriciteitsverbruik: Het elektriciteitsverbruik per vestiging wordt per kwartaal bijgehouden in het CO₂-managementsysteem, inclusief de maandfacturen als bewijsstuk.
- Brandstofverbruik auto's: Het brandstofverbruik van Iv-Groep wordt halfjaarlijks bijgehouden in het CO₂-managementsysteem, inclusief bewijsstukken geleverd door de leasemaatschappijen.
- Kilometers vlieguren: De reizigerskilometers worden per divisie halfjaarlijks opgevraagd bij het zakenreismanagementbureau BCD Travel en bijgehouden in het CO₂-managementsysteem, inclusief de bewijsstukken.
- Warmtelevering: De warmtelevering wordt per kwartaal opgevraagd bij de verhuurder en bijgehouden in het CO₂-managementsysteem.

3 Bepaling organisatorische grens

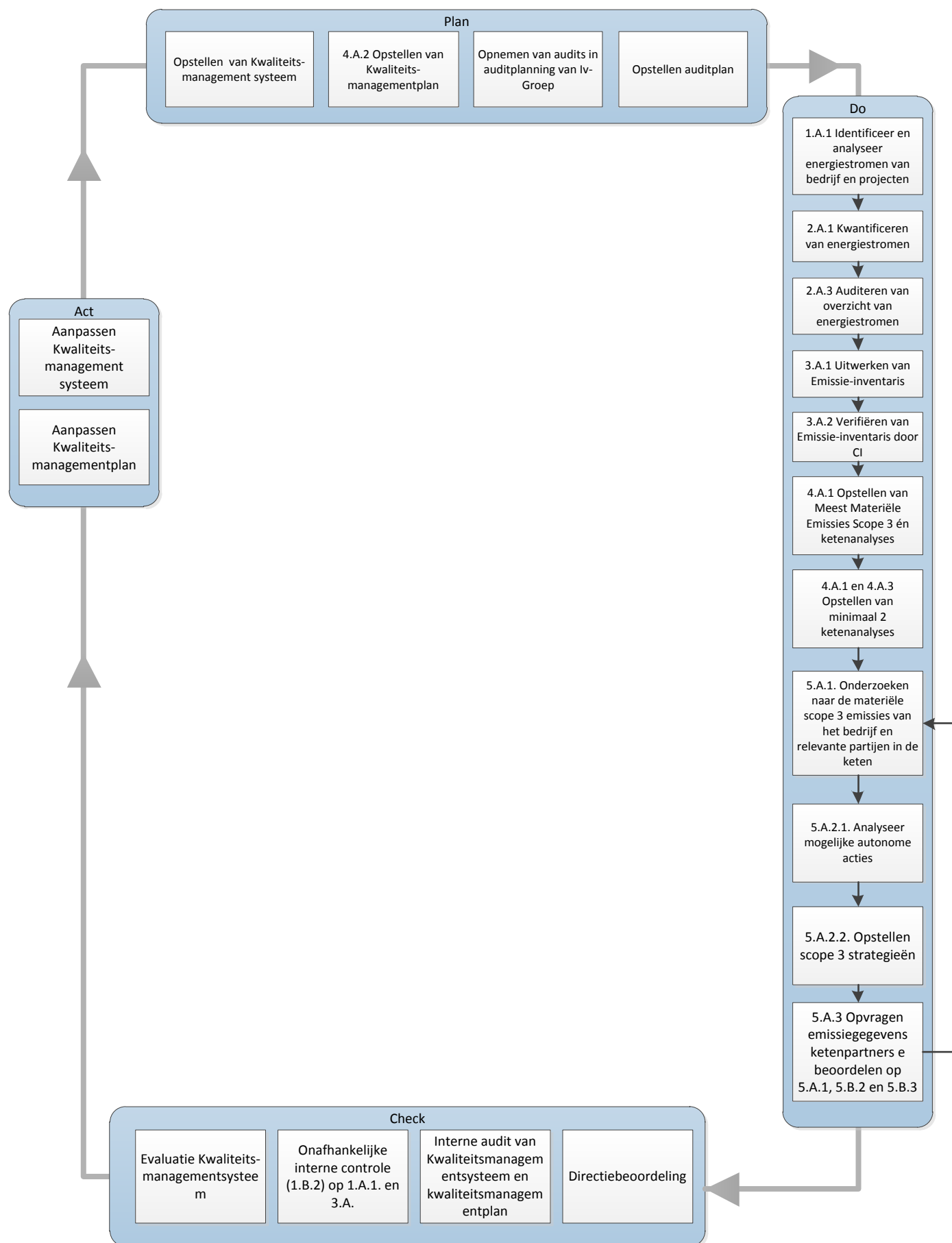
Een belangrijke actie voor dat de daadwerkelijke invalshoeken kunnen worden doorlopen is het bepalen van de organisatorische grenzen. Voor het bepalen van de organisatorische grenzen ten behoeve van certificering op de CO₂-prestatieladder, moet ook een laterale analyse uitgevoerd worden op de aanbieders van Iv-Infra, Iv-Water en Iv-Bouw. Dit is gebeurd op basis van de methode die beschreven staat in Hoofdstuk 4 van het Handboek. Deze laterale analyse wordt jaarlijks opnieuw uitgevoerd.

De organisatorische grenzen zijn uitgebreid beschreven in het Energiemanagement Actieplan. De CO₂-emissie-inventaris wordt bepaald voor Iv-Groep in totaal (Nederland) en ook gerapporteerd op groepsniveau. Ten behoeve van de overige eisen ter invulling van de CO₂-prestatieladder zijn de organisatorische grenzen bepaald op Iv-Groep (staf), Iv-Infra, Iv-Bouw en Iv-Water.

4 Invalshoek A-Inzicht

4.1 Stuurcyclus/deming circle

Beschrijving:

Plan:

Sturend bij deze invalshoek is het kwaliteitsmanagementsysteem en kwaliteitsmanagementplan. In deze documenten staan omschreven hoe en welke activiteiten er uitgevoerd moeten worden. Deze twee documenten zijn ook leidend voor de invalshoeken B en D. Voor C geldt dit in mindere mate want daar is het communicatieplan leidend (zie ook H6).

Do:

In Bijlage A staat uitgebreid omschreven hoe de uit te voeren activiteiten in het kader van deze invalshoek worden ingevuld. Belangrijk om te vermelden is dat in de 'DO' zelf ook een demingcircle zit omdat er een 'Energiebeoordeling', 'Onafhankelijke interne controle' en een verificatie door een CI uitgevoerd wordt (hiervoor is documentatie beschikbaar). De uitkomsten van deze drie activiteiten kunnen leiden tot aanpassen van de emissie-inventarisatie.

Check:

De check bestaat uit de volgende stappen. Allereerst zullen de coördinatoren Duurzaamheid zelf deze invalshoek evalueren (zelfevaluatie). Wat ging er goed, wat kon er beter. Na deze evaluatie zal er een interne audit plaatsvinden conform het Kwaliteitsmanagementsysteem van Iv-Groep. Dit betreft het kwaliteitssysteem van Iv-Groep dat conform de ISO9001 is opgezet.

Op basis van de o.a. uitkomsten van de Energiebeoordeling, Onafhankelijke interne controle, het evaluatieverslag en het auditverslag zal de directie de voortgang op de doelstellingen, zoals beschreven in het Energiemanagement Actieplan en de werking van de stuurcyclus zoals beschreven in dit Kwaliteitsmanagementplan beoordelen. Naar aanleiding van de bevindingen van de directie kunnen indien nodig het Energiemanagement Actieplan, het Communicatieplan en het Kwaliteitsmanagementplan aangepast en/of geactualiseerd worden. De uitkomst van de directiebeoordeling wordt vastgelegd in een verslag.

Act:

Het eventueel aanpassen van het kwaliteitsmanagementsysteem en -plan.

4.2 Op te leveren doc

In de onderstaande tabel worden de documenten beschreven die binnen invalshoek A moeten worden opgeleverd. In de tabel staat verder aangegeven wie de verantwoordelijke is en wanneer het document weer aangepast moet worden.

#	Document	Inhoud	Verantwoordelijke	Actualisatiecyclus	Huidige datum	Review datum
A1	Kwaliteitsmanagementsysteem	Systematische beschrijven van de te doorlopen stappen voor de verschillende invalshoeken	Safae Badi	Jaarlijks	03-03-2016	Maart 2017
A2	Kwaliteitsmanagementplan	Stuurcyclus en procedures voor het opstellen van de verschillende documenten	Safae Badi	Jaarlijks	07-03-2016	Maart 2017
A3	Energiebeoordeling	Inventarisatie energieverbruikers, mogelijke reductiemaatregelen en initiatieven	Michiel Knopper	Jaarlijks	26-02-2016	Februari 2017
A4	Emissie-inventarisatie (periodieke rapportage)	Energiestromen, CO ₂ -footprint, beschrijving trends, voortgang en analyse	Safae Badi	Half jaarlijks	07-03-2016	Juli 2016

#	Document	Inhoud	Verantwoorde- delijke	Actualisatiecycl us	Huidige datum	Review datum
A5	Projectdossier	Energiestromen, CO ₂ - footprint, Beschrijving trends, voortgang en analyse	Safae Badi	Half jaarlijks	Zie projectdossiers, is per project anders. Half jaarlijks wordt het document aangepast en krijgt het een nieuwe versienummer.	
A6	Strategisch plan (hoofdstukken 2 en 3) en ketenanalyses	Lijst met meest materiële scope 3 emissies en twee ketenanalyses	Femke Valk	Afhankelijk van de voortgang (zie ook 4.B.2). Bij onvoldoende voortgang en bij het niet verwachten van een aantoonbare verbetering moet die worden aangepast.		
A7	Strategisch plan	Onderzoeken naar de meest materiële scope 3 emissies van het bedrijf en de relevante partijen in de keten, analyseren autonome acties, opstellen scope 3 strategieën	Femke Valk	Afhankelijk van de voortgang. Bij onvoldoende voortgang en bij het niet verwachten van een aantoonbare verbetering moet die worden aangepast.		
A8	Onafhankelijke interne controle	Controle op eis 1.A.1 en 3.A	Interne auditor	Jaarlijks	15-03- 2016	Maart 2017
A9	Interne Audit	Controle dat wordt voldaan aan alle eisen van de invalshoek A. Dit conform het kwaliteitssysteem	Interne auditor	Jaarlijks	08-03- 2016	Maart 2017
A10	Evaluatieverslag	Evaluatie van het afgelopen jaar van invalshoek A. Wat ging goed en wat kon beter	Femke Valk	Jaarlijks	14-03- 2016	Maart 2017

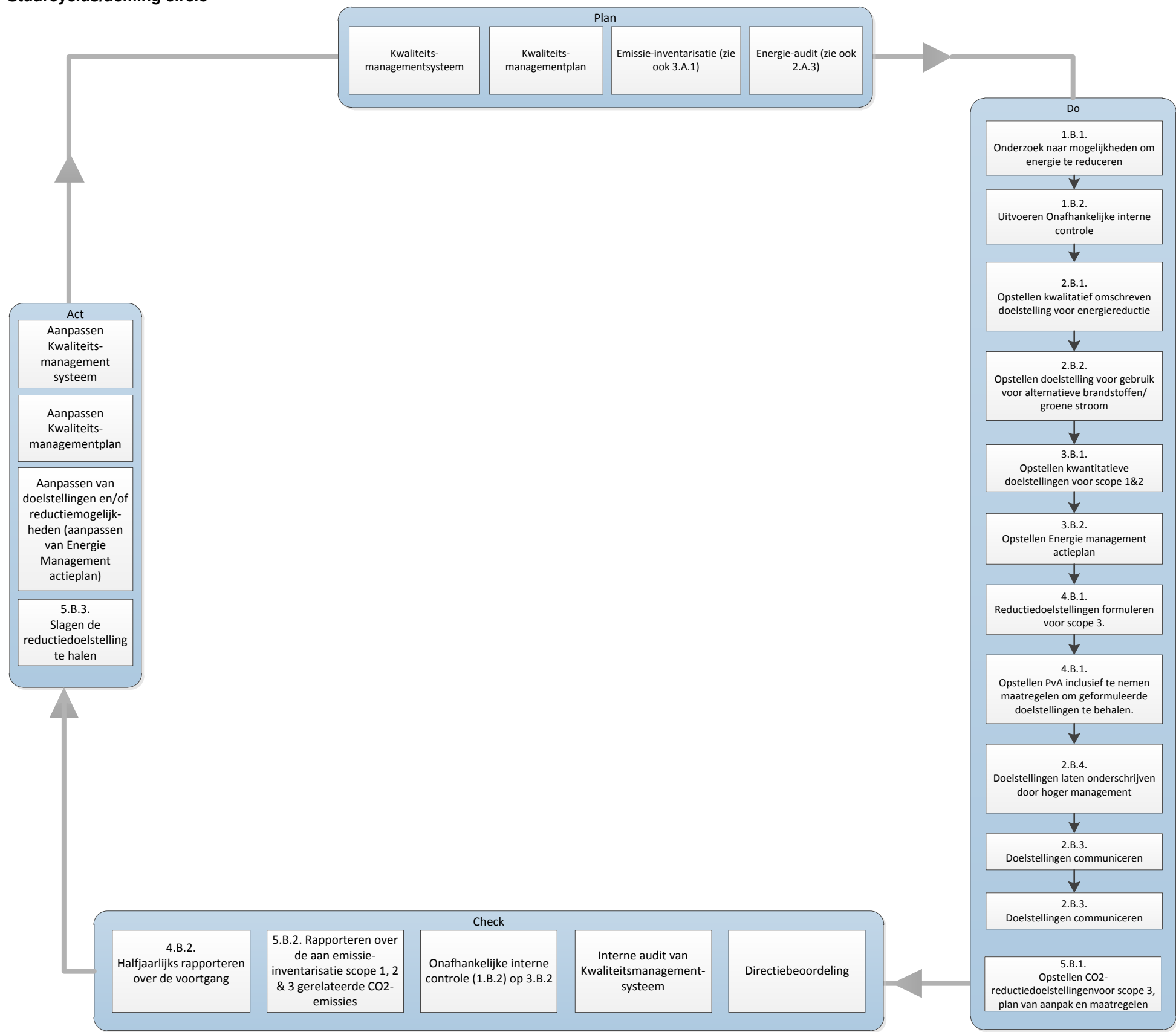

#	Document	Inhoud	Verantwoorde- delijke	Actualisatiecyclus	Huidige datum	Review datum
A11	Directiebeoordeling	Directiebeoordeling met als input: interne audit, actuele verslag van onafhankelijke interne controle, de periodieke rapportage, de energiebeoordeling, en als output: eventueel bijstellen van het Energiemanagement Actieplan en Kwaliteitsmanagement plan.	Safae Badi	Jaarlijks	21-03-2016	Maart 2017

5 Invalshoek B-Reductie

5.1 Stuursysteem/deming circle

Beschrijving:

Plan:

Ook voor deze invalshoek gelden het kwaliteitsmanagementsysteem en –plan als richtinggevend. Verder gelden inhoudelijk de Emissie-inventarisatie en de Energiebeoordeling als basis voor de bepaling van de verschillende reductiedoelstellingen.

Do:

De uitvoering van deze invalshoek bestaat uit het onderzoeken naar reductiemogelijkheden en het vaststellen van reductiedoelstellingen voor scope 1,2 en 3. Dit alles wordt vastgelegd in het Energiemanagement actieplan.

Check:

In deze fase zal er op een andere wijze geëvalueerd worden dan bij invalshoek A. Bij invalshoek B wordt er namelijk vereist om over de voortgang van de reductiedoelstellingen te rapporteren. De rapportage dient zo als controlemiddel van de voortgang van de doelstelling. Naast deze rapportages en de onafhankelijke interne controle zal er een interne audit plaatsvinden conform het kwaliteitsmanagementsysteem van Iv-Groep. Dit betreft het kwaliteitssysteem van Iv-Groep dat conform de ISO9001 is opgezet.

Op basis van de verschillende rapportages en auditverslagen zal de directie de voortgang op de doelstellingen, zoals beschreven in het Energiemanagement Actieplan en de werking van de stuurcyclus zoals beschreven in dit Kwaliteitsmanagementplan beoordelen. Naar aanleiding van de bevindingen van de directie kunnen indien nodig het Energiemanagement Actieplan, het Communicatieplan en het Kwaliteitsmanagementplan aangepast en/of geactualiseerd worden. De uitkomst van de directiebeoordeling wordt vastgelegd in een verslag.

Act:

Het eventueel aanpassen van het kwaliteitsmanagementsysteem en -plan. Als blijkt dat de voortgang van de doelstelling minder is dan gewenst kan het Energie Management actieplan aangepast worden en gezocht worden naar andere reductiemogelijkheden. De geformuleerde reductiedoelstellingen dienen behaald te worden.

5.2 Op te leveren doc

In de onderstaande tabel worden de documenten beschreven die binnen invalshoek B moeten worden opgeleverd. In de tabel staat verder aangegeven wie de verantwoordelijke is en wanneer het document weer aangepast moet worden.

#	Document	Inhoud	Verantwoorde-lijke	Actualisatiecyclus	Huidige datum	Review datum
B1	Energiebeoordeling	Zie document A3				
B2	Energiemanagement Actieplan	Doelstellingen, reductiemaatregelen, verantwoordelijken hiervoor, deelname aan initiatieven	Femke Valk	Jaarlijks	01-03-2016	Maart 2017
B3	Rapportage Emissie-inventarisatie en voortgang	Rapportage van de emissie-inventaris van scope 1 en 2 alsmede de voortgang in reductiedoelstellingen.	Safae Badi	Half jaarlijks	07-03-2016	Juli 2016
B4	Projectdossiers	Rapportage van de emissie-inventaris van scope 1, 2 en 3 alsmede de voortgang in reductiedoelstellingen.	Safae Badi	Half jaarlijks	Zie projectdossiers, is per project anders. Half jaarlijks wordt het document aangepast en krijgt het een nieuwe versienummer.	

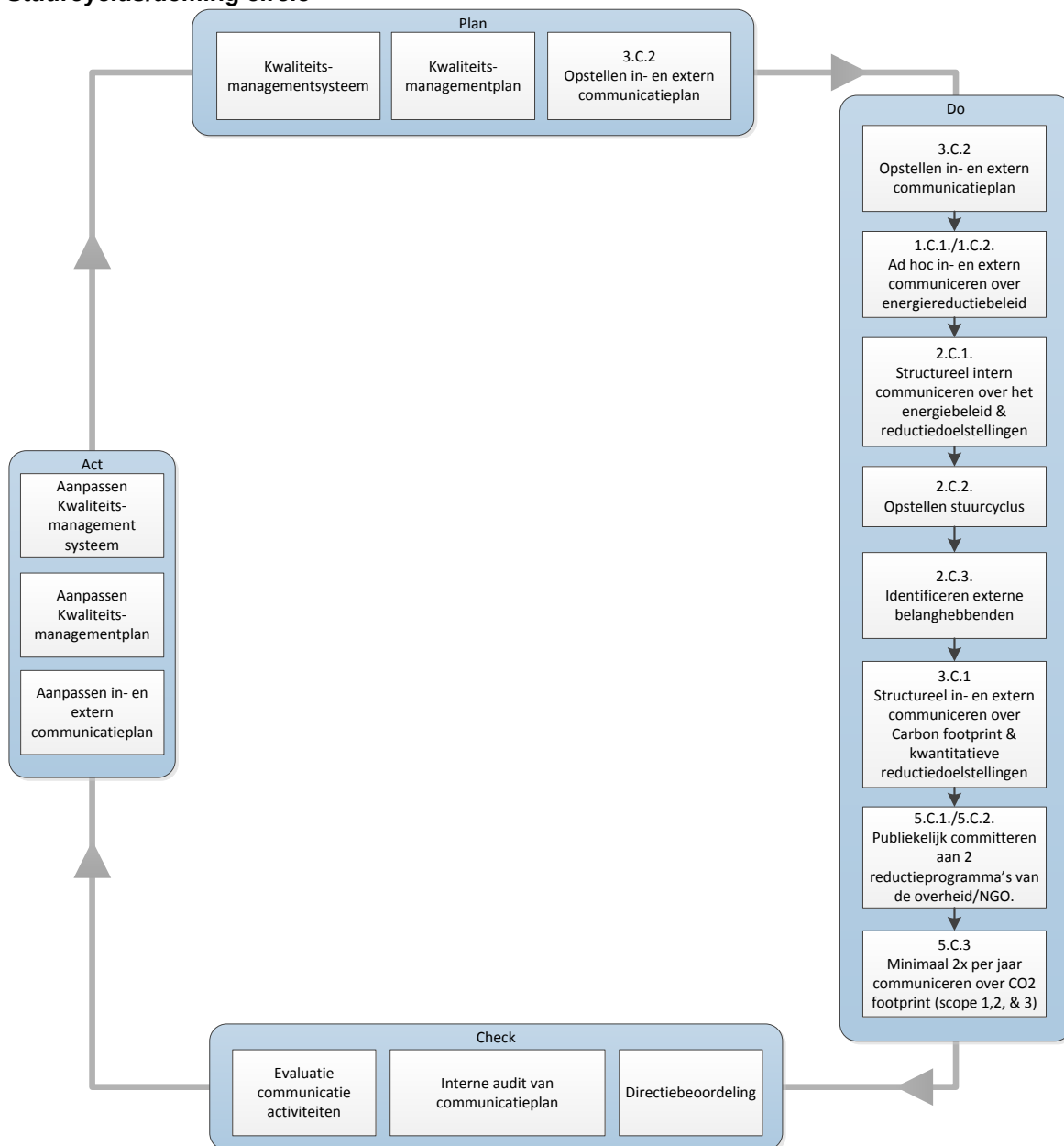

#	Document	Inhoud	Verantwoorde- delijke	Actualisatiecyclus	Huidige datum	Review datum
B5	Voortgangsrapportage	Rapportage van de scope 3 doelstellingen en voortgang	Safae Badi	Half jaarlijks	01-01-2016	Juli 2016
B6	Interne Audit	Controle dat wordt voldaan aan alle eisen van de invalshoek B. Dit conform het kwaliteitssysteem	Interne auditor	Jaarlijks	08-03-2016	Maart 2017
B7	Evaluatieverslag	Evaluatie van het afgelopen jaar van invalshoek B. Wat ging goed en wat kon beter	Femke Valk	Jaarlijks	14-03-2016	Maart 2017
B8	Onafhankelijke interne controle	Actuele verslag en Controle op eis 3.B.2	Interne auditor	Jaarlijks	15-03-2016	Maart 2017
B9	Directiebeoordeling	Directiebeoordeling met als input: interne audit, actuele verslag van onafhankelijke interne controle, de periodieke rapportage, de energiebeoordeling, en als output: eventueel bijstellen van het Energiemanagement Actieplan en Kwaliteitsmanagement plan.	Safae Badi	Jaarlijks	21-03-2016	Maart 2017

6 Invalshoek C-Transparantie

6.1 Stuurcyclus/deming circle

Plan:

In deze invalshoek staat de communicatie van het CO₂-reductiebeleid centraal. Naast het kwaliteitsmanagementsysteem en –plan geldt daarom vooral het in- en externe communicatieplan als belangrijkste sturingsinstrument.

Do:

De activiteiten bestaan uit het op gezette tijden communiceren over het energiebeleid, de reductiedoelstellingen en de verschillende initiatieven waaraan wordt deelgenomen.

Check:

De check bestaat uit drie stappen. Allereerst zullen de coördinatoren Duurzaamheid zelf deze invalshoek evalueren. Is het merkbaar in de organisatie dat inzet van communicatiemiddelen geleidt heeft tot meer bekendheid over het energiereductiebeleid. Na deze evaluatie zal er een interne audit plaatsvinden conform het kwaliteitsmanagementsysteem van Iv-Groep. Dit betreft het kwaliteitssysteem van de Iv-Groep dat conform de ISO9001 is opgezet.

Op basis van het evaluatieverslag en het auditverslag zal de directie de voortgang op de doelstellingen, zoals beschreven in het Energiemanagement Actieplan en de werking van de stuurcyclus zoals beschreven in dit Kwaliteitsmanagementplan beoordelen. Naar aanleiding van de bevindingen van de directie kunnen indien nodig het Energiemanagement Actieplan, het Communicatieplan en het Kwaliteitsmanagementplan aangepast en/of geactualiseerd worden. De uitkomst van de directiebeoordeling wordt vastgelegd in een verslag.

Act:

Het eventueel aanpassen van het kwaliteitsmanagementsysteem, -plan en in- en externe communicatieplan.

6.2 Op te leveren doc

In de onderstaande tabel worden de documenten beschreven die binnen invalshoek C moeten worden opgeleverd. In de tabel staat verder aangegeven wie de verantwoordelijke is en wanneer het document weer aangepast moet worden.

#	Document	Inhoud	Verantwoorde-lijke	Actualisatiecyclus	Huidige datum	Review datum
C1	In- en extern communicatieplan	Stakeholdersanalyse, communicatiedoelen, -planning en -middelen	Safae Badi	Jaarlijks	18-01-2016	Januari 2017
C2	Interne Audit	Controle dat wordt voldaan aan alle eisen van de invalshoek C. Dit conform het kwaliteitssysteem	Interne auditor	Jaarlijks	08-03-2016	Maart 2017
C3	Evaluatieverslag	Evaluatie van het afgelopen jaar van invalshoek C. Wat ging goed en wat kon beter	Femke Valk	Jaarlijks	14-03-2016	Maart 2017

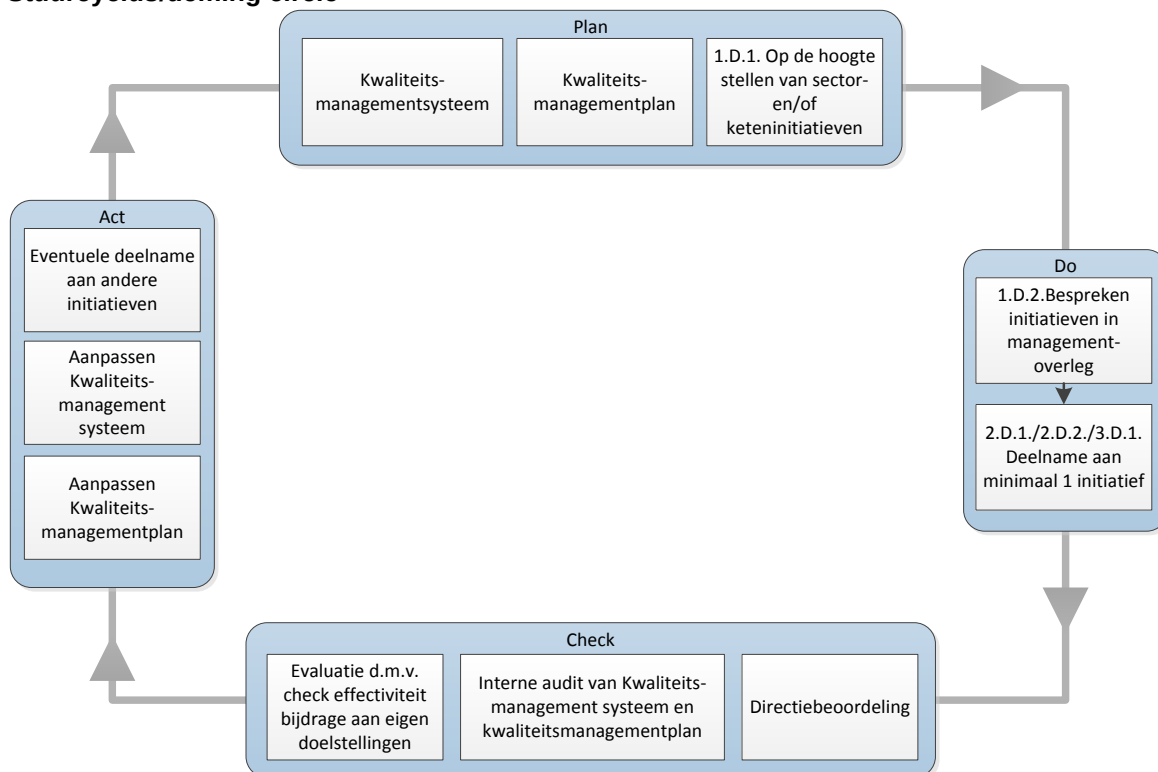

#	Document	Inhoud	Verantwoorde- delijke	Actualisatiecycl us	Huidige datum	Review datum
C4	Directiebeoordeling	Directiebeoordeling met als input: interne audit, actuele verslag van onafhankelijke interne controle, de periodieke rapportage, de energiebeoordeling, en als output: eventueel bijstellen van het Energiemanagement Actieplan en Kwaliteitsmanagement plan.	Safae Badi	Jaarlijks	21-03-2016	Maart 2017

7 Invalshoek D-Participatie

7.1 Stuurcyclus/deming circle

Plan:

Invalshoek D is gericht op de participatie van de onderneming aan initiatieven die er op het gebied van CO₂-reductie worden ontplooid. Hierbij is het uiteraard van belang om te weten welke initiatieven er zijn in de sector.

Do:

Het deelnemen aan initiatieven en deze ook bespreken tijdens het managementoverleg.

Check:

De check bestaat uit drie stappen. Allereerst zullen de coördinatoren Duurzaamheid zelf deze invalshoek evalueren. Heeft de deelname aan het initiatief gebracht wat er van verwacht werd of moet er gekeken worden naar een ander initiatief? Na deze evaluatie zal er een interne audit plaatsvinden conform het kwaliteitsmanagementsysteem van Iv-Groep. Dit betreft het kwaliteitssysteem van de Iv-Groep dat conform de ISO9001 is opgezet.

Op basis van, het evaluatieverslag en het auditverslag zal de directie de voortgang op de doelstellingen, zoals beschreven in het Energiemanagement Actieplan en de werking van de

stuurcyclus zoals beschreven in dit Kwaliteitsmanagementplan beoordelen. Naar aanleiding van de bevindingen van de directie kunnen indien nodig het Energiemanagement Actieplan, het Communicatieplan en het Kwaliteitsmanagementplan aangepast en/of geactualiseerd worden. De uitkomst van de directiebeoordeling wordt vastgelegd in een verslag.

Act:

Het eventueel aanpassen van het kwaliteitsmanagementsysteem en -plan en het eventueel zoeken naar andere, beter bij de organisatie en vastgestelde doelstellingen, passende initiatieven.

7.2 Op te leveren doc

In de onderstaande tabel worden de documenten beschreven die binnen invalshoek D moeten worden opgeleverd. In de tabel staat verder aangegeven wie de verantwoordelijke is en wanneer het document weer aangepast moet worden.

#	Document	Inhoud	Verantwoorde- delijke	Actualis- atiecycl- us	Huidige datum	Review datum
D1	Energiebeoordeling	Zie document A3				
D2	Energiemanagement Actieplan	Zie document B2				
D3	Interne Audit	Controle dat wordt voldaan aan alle eisen van de invalshoek D. Dit conform het kwaliteitssysteem	Interne auditor	Jaarlijks	08-03- 2016	Maart 2017
D4	Evaluatieverslag	Evaluatie van het afgelopen jaar van invalshoek D. Wat ging goed en wat kon beter	Femke Valk	Jaarlijks	14-03- 2016	Maart 2017
D5	Directiebeoordeling	Directiebeoordeling met als input: interne audit, actuele verslag van onafhankelijke interne controle, de periodieke rapportage, de energiebeoordeling, en als output: eventueel bijstellen van het Energiemanagement Actieplan en Kwaliteitsmanagement plan.	Safae Badi	Jaarlijks	21-03- 2016	Maart 2017

BIJLAGE A. METHODIEK VOOR DE EMISSIE-INVENTARISATIE

Dit deel van het Kwaliteitsmanagementplan beschrijft de informatiemanagementprocedures die gevolgd worden om periodiek tot een emissie-inventaris (CO₂-footprint) te komen. Om de kwaliteit van de CO₂-footprint periodiek te waarborgen zijn de procedures opgesteld met inachtneming van de principes uit de ISO 14064-1:

- *Relevantie*: De bronnen, gegevens en methodes voor de CO₂-footprint passen bij de behoeften van Iv-Groep.
- *Compleetheid*: De CO₂-footprint omvat alle relevante CO₂-emissies en -opnames.
- *Consistentie*: Er kunnen zinvolle vergelijkingen gemaakt worden tussen CO₂-gerelateerde informatie.
- *Nauwkeurigheid*: Subjectiviteit en onzekerheden worden, zover als praktisch haalbaar, gereduceerd.
- *Transparantie*: Er wordt voldoende en geschikte informatie bijgevoegd, zodat gebruikers beslissingen kunnen maken met redelijke zekerheid.

De emissie-inventaris (CO₂-footprint) wordt halfjaarlijks opgesteld met als doel om inzicht te creëren in het energieverbruik en de CO₂-uitstoot met voldoende sturingsmogelijkheden om deze te verminderen. Het continue sturen op het energieverbruik en CO₂-reductie is onderdeel van het Energiemanagement Actieplan, dat is opgesteld in het kader van de CO₂-prestatieladder. De rol van de emissie-inventaris binnen de totale stuurcyclus is te vinden in hoofdstuk 2.

Het Kwaliteitsmanagementplan beschrijft de manier waarop binnen het opstellen van de emissie-inventaris rekening wordt gehouden met:

- Het routinematige en consistent uitvoeren van controles om de betrouwbaarheid en compleetheid van de data te garanderen.
- Het identificeren en adresseren van fouten en omissies.
- Het documenteren en archiveren van relevante rapportages, waaronder informatiemanagement activiteiten.

Na afloop van elk inventarisatiejaar vindt er een review plaats van het Kwaliteitsmanagementplan om te bekijken of deze nog actueel is. Tijdens deze review is ook aandacht voor mogelijkheden om de informatiemanagementprocessen verder te verbeteren.

A.1 Verantwoordelijkheden voor de ontwikkeling van de emissie-inventaris

Zoals beschreven in de stuurcyclus is de Werkgroep Duurzaamheid verantwoordelijk voor het opstellen van de emissie-inventaris. Deze emissie-inventaris dient elk half jaar geactualiseerd te worden.

A.2 Organisatorische grenzen

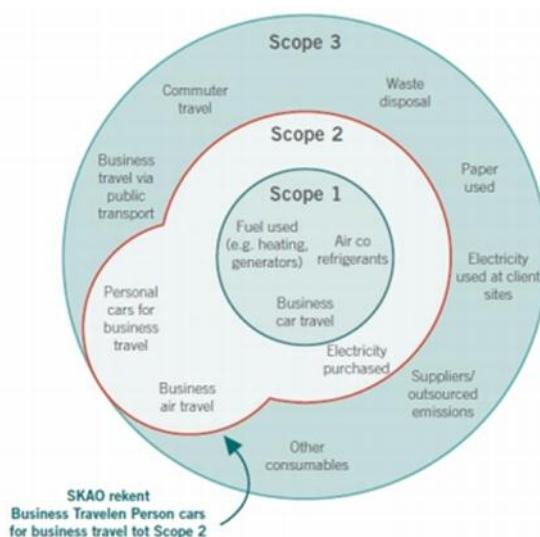
De organisatorische grenzen zijn uitgebreid beschreven in het Energiemanagement Actieplan. De CO₂-emissie-inventaris wordt bepaald voor Iv-Groep in totaal (Nederland) en ook gerapporteerd op

groepsniveau. Ten behoeve van de overige eisen ter invulling van de CO₂-prestatieladder zijn de organisatorische grenzen bepaald op Iv-Groep (staf), Iv-Infra, Iv-Bouw en Iv-Water. Er wordt halfjaarlijks een rapportage opgesteld, waarin besproken wordt of de organisatorische grenzen zijn aangepast.

A.3 Operationele grenzen

Bij het bepalen van de operationele grenzen wordt onderscheid gemaakt tussen scope 1, 2 & 3 categorieën. Deze indeling is oorspronkelijk afkomstig uit het GHG-protocol 'A Corporate Accounting and Reporting Standard'. De SKAO rekent 'business air travel' en 'personal cars for business travel' tot Scope 2. Omdat deze Periodieke rapportage onderdeel is van de invoering van de CO₂-prestatieladder worden de scope 1 & 2 categorieën volgens de SKAO aangehouden.

Als onderdeel van het Energiemanagement Actieplan wordt een Energiebeoordeling actueel gehouden. Het beschrijft de energiegebruikers binnen de organisatie en geeft een overzicht van de emissiebronnen. Als er binnen de organisatie door veranderde organisatiegrenzen of de aankoop van nieuwe kapitale goederen sprake is van nieuwe emissiestromen, dan worden de energiebeoordeling en de emissie-inventaris aangepast.

De emissies worden onderverdeeld in een categorie overhead en categorie projecten. Tot de categorie overhead behoren alle emissiestromen die gezamenlijk voor heel Iv-Groep gelden (scope 1 en 2). Tot de categorie projecten vallen die emissiestromen die bij de projecten horen van Iv-Infra, Iv-Water en Iv-Bouw (scope 3).

A.4 Berekeningsmethodes

Voor het berekenen van de CO₂-uitstoot wordt gebruik gemaakt van de conversiefactoren op www.co2emissiefactoren.nl. Dit vormt de basis voor de kwantificeringsmethode. Per emissiestroom

wordt met behulp van de opgegeven eenheid en de bijbehorende conversiefactor de CO₂-uitstoot berekend. De actuele berekeningsmethode wordt beschreven in de periodieke rapportage.

Bij het berekenen van de CO₂-uitstoot voor scope 1 en 2 wordt gebruik gemaakt van verbruiksoverzichten, meterstanden en facturen van het energieverbruik. De verbruiken worden met behulp van de conversiefactoren omgerekend naar CO₂-uitstoot. Voor het bijhouden en berekenen van de CO₂-uitstoot wordt gebruik gemaakt van het CO₂-managementsysteem.

Voor het bepalen van de meest materiële emissies in scope 3 is een kwantitatieve en kwalitatieve dominantie analyse gemaakt. Meer informatie over en uitkomsten van deze analyse zijn te vinden in het Strategisch Plan Scope 3 emissies.

Ketenanalyses dienen uitgevoerd te worden met behulp van de relevante GHG-Protocol standaarden, gedetailleerde gegevens van ketenpartners en LCA-software en databases. Uitgebreide informatie over de gehanteerde berekeningsmethodes zijn te vinden in de rapportages van ketenanalyses.

A.5 Projecten met gunningsvoordeel

Iv-Infra, Iv-Water en Iv-Bouw hebben momenteel de volgende projecten met gunningsvoordeel:

- INPA120717 Instandhoudingsadvisering kunstwerken 2013-2015;
 - Onder dit project vallen een groot aantal andere projecten omdat dit project werkt met een zogenaamde batch structuur. Voor iedere batch is er een apart projectnummer aangemaakt.
- INPA140276 Regio Randstad Zuid – LDV wissels en sporen emplacement Gouda;
- INPA140277 Regio Randstad Zuid – LDV wissels en sporen emplacement Dordrecht.
- INFR150680 R302900 Aanleg lage servicepaden Alkmaar
- INFR1508673 Landelijk Uitvoeringsbegeleiding MJPO tranche 2
- INFR140563 Risicogestuurd onderhoud DVM

Voor deze projecten worden projectdossiers bijgehouden. Hierin staan de CO₂-emissiegegevens, reductiedoelstellingen, maatregelen en communicatieplan. Document wordt half jaarlijks up-to-date gehouden om de voortgang te rapporteren en te kunnen communiceren. Eventueel bijstellen van de reductiedoelstellingen en maatregelen kan dan worden meegenomen.

A.6 Toepassen van de Aanpak Duurzaam GWW binnen projecten

De Aanpak Duurzaam GWW is een praktische werkwijze om duurzaamheid in GWW-projecten een plaats te geven en te koppelen aan de eigen organisatiedoelen. Met de Aanpak worden stappen doorlopen zoals het formuleren van ambities, het onderzoeken van kansen, deze afwegen, concreet maken, uitvoeren en doorgeven aan de volgende projectfase. Door met de Aanpak te werken wordt winst behaald op de drie P's; People, Planet en Profit. Bij de Aanpak Duurzaam GWW wordt gebruik gemaakt van het ambitieweb voor het ontdekken van kansen en het vaststellen van doelstellingen.

Iv streeft ernaar om bij projecten die voldoen aan de onderstaande criteria het ambitieniveau voor het thema energie op minimaal niveau 2 te stellen en altijd concrete reductiedoelstellingen te definiëren ten aanzien van energiegebruik en CO₂-uitstoot voor het project. Significante verbeteringen op dit vlak worden doorgevoerd. Voor projecten vanaf €250.000,- stelt Iv een CO₂-footprint voor het project op met behulp van DuboCalc en onderbouwt daarmee de reductiedoelstellingen.

De aanpak Duurzaam GWW past Iv-Groep toe als een project voldoet aan de volgende criteria:

- Het project zit in de initiatiefase, definitiefase of ontwerpfase (een uitgebreid overzicht van alle fasen worden opgenomen in het Strategisch plan scope 3 emissies).
- Het project heeft een aanneemsom van minimaal € 50.000,- (de CO₂-footprint wordt berekend bij een minimale aanneemsom van € 250.000,-)
- De opdrachtgever staat open voor de aanpak Duurzaam GWW en is bereid zijn medewerking te verlenen. Let op: tijdens offertefase dient hierover gesproken te worden met de opdrachtgever als project voldoet aan de eerste twee criteria.

Documentatie van de projecten waarbij de Aanpak Duurzaam GWW wordt toegepast wordt bijgehouden in projectdossiers.

A.7 Een review van de toepassing van de berekeningsmethodes

De emissie-inventaris wordt binnen de organisatie opgesteld onder verantwoordelijkheid van de Werkgroep Duurzaamheid. Daarnaast wordt het CO₂-managementsysteem gebruikt om de berekeningen uit te voeren. Deze software applicatie is speciaal ontwikkeld voor toepassing bij de implementatie van de CO₂-prestatieladder. Eenmaal ingericht vereist de applicatie slechts het invullen van de verbruiken, waarna de CO₂-uitstoot automatisch wordt bepaald. Daarmee bestaat er geen risico dat er binnen verschillende onderdelen van de organisatie verschillende berekeningsmethodes worden gehanteerd.

A.8 Meetinstrumenten

Iv-Groep gebruikt diverse meetinstrumenten voor het gasverbruik, het elektriciteitsverbruik, het brandstofverbruik van auto's en kilometers van vliegreizen.

A.8.1 Gasverbruik

Het gasverbruik van Iv-Groep is gekoppeld aan de vestigingen. Zes vestigingen gebruiken gas. Slechts één kantoor (Almere) maakt gebruik van stadsverwarming. De gebruikte gegevens zijn gebaseerd op actuele meterstanden. Het gasverbruik per vestiging wordt per kwartaal bijgehouden in het CO₂-managementsysteem van Iv-Groep. De bewijsstukken zijn tevens daar te raadplegen.

A.8.2 Elektriciteitsverbruik

Het elektriciteitsverbruik van Iv-Groep is gekoppeld aan de vestigingen. Alle vestigingen gebruiken elektriciteit. De gebruikte gegevens zijn gebaseerd op maandfacturen van de netbeheerders. Het elektriciteitsverbruik per vestiging wordt per kwartaal bijgehouden in het CO₂-managementsysteem van Iv-Groep. De bewijsstukken zijn tevens daar te raadplegen.

A.8.3 Brandstofverbruik auto's

Iv-Groep least haar wagenpark en werkt daartoe samen met verschillende leasemaatschappijen. De gebruikte gegevens worden per half jaar opgevraagd bij de leasemaatschappijen. De zakenreizen gemaakt met privéauto's worden bijgehouden door de afdeling HRM. De gedeclareerde en uitbetaalde kilometers 'zakelijk reizen met privéauto' worden bij de afdeling HRM per half jaar opgevraagd. Het brandstofverbruik van Iv-Groep wordt bijgehouden in het CO₂-managementsysteem van Iv-Groep. De bewijsstukken zijn tevens daar te raadplegen.

A.8.4 *Kilometers vlieguren*

De reizigerskilometers van de vlieguren worden per half jaar opgevraagd bij het zakenreismanagementbureau van Iv-Groep; BCD Travel. De reizigerskilometers worden per divisie opgevraagd en bijgehouden in het CO₂-managementsysteem van Iv-Groep. De bewijsstukken zijn tevens daar te raadplegen.

A.9 **Ontwikkeling en onderhoud aan een robuust data-collectiesysteem**

De stuurcyclus (zie hoofdstuk 2) zorgt ervoor dat het data-collectiesysteem regelmatig gecontroleerd en geactualiseerd wordt. De stuurcyclus voorziet in controlemomenten (in combinatie met de periodieke rapportage) met betrekking tot de organisatorische grenzen en de emissiestromen. Deze controlemomenten zorgen ervoor dat het systeem actueel blijft en dat eventuele wijzigingen integraal worden doorgevoerd.

Door toepassing van het CO₂-managementsysteem is een zorgvuldige opslag en archivering van de emissie-gegevens geborgd. Periodiek zal het data-collectieproces geëvalueerd worden, om verbeterpunten te identificeren.

A.10 **Regelmatische nauwkeurigheidscorolles**

Bij kleine fouten of omissies wordt de fout of omissie direct hersteld in het CO₂-managementsysteem en wordt in de applicatie een log aangemaakt van de wijziging. De applicatie beschikt over een centraal logboek. Deze wijzigingen maken onderdeel uit van de periodieke rapportage.

Fouten of omissies met grote gevolgen worden ook gerapporteerd in de periodieke rapportage. In overleg met de Stuurgroep Duurzaamheid kan, indien nodig, worden besloten tot herijking van het basisjaar of andere historische gegevens.

A.11 **Periodieke Energiebeoordeling en technische reviews**

Tijdens de Energiebeoordeling wordt gecontroleerd of de emissie-inventaris wordt opgesteld zoals beschreven in het Kwaliteitsmanagementplan. Geconstateerde fouten, onnauwkeurigheden en het proces van datacollectie verdienen hierbij speciale aandacht. De uitkomst van de Energiebeoordeling wordt gerapporteerd naar de Stuurgroep Duurzaamheid.

A.12 **Periodieke Interne Onafhankelijke controle**

Tijdens de Interne Onafhankelijke controle wordt gecontroleerd of de energiestromen en de daarvoor benoemde reductiemogelijkheden actueel en correct zijn. Het is ook een controle op de

Energiebeoordeling, emissie-inventaris en Energiemanagement Actieplan. Geconstateerde fouten, onnauwkeurigheden en het proces van datacollectie verdienen hierbij speciale aandacht. De resultaten van de interne controle worden in de interne audit en indien mogelijk in de directiebeoordeling meegenomen.

A.13 Documentatie en archief

De energieverbruiken en bewijsstukken worden opgeslagen in het CO₂-managementsysteem van Iv-Groep. Zie paragraaf 2.3. voor de uitgebreide informatie.

Iv-Groep b.v.

Noordhoek 37
3351 LD Papendrecht
Postbus 1155
3350 CD Papendrecht
Nederland
Telefoon +31 (0)78 644 80 00
Fax +31 (0)78 644 80 01
www.iv-groep.nl